

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МІЛІЦІЇ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Минулий 2004 рік став для органів внутрішніх справ етапним, було досягнуто якісних змін в організації роботи на пріоритетних для міліції напрямках. Перед усім це проявилось у новому, більш принциповому підході до обліку та реєстрації заяв і повідомлень про злочини. Понад 2,6 млн. (+16%) звернень до міліції – свідчення як зростаючої довіри населення до правоохоронців, так і чіткої позиції МВС і УМВСУ в областях, їх контролю за організацією роботи у цій сфері службової діяльності.

Рік нинішній шойно почався, але позитивні тенденції, властиві його попередникові, не лише збереглися, а й суттєво зміцнилися. У січні порівняно з аналогічним періодом 2004 р. майже на чверть скоротилася загальна кількість вчинених злочинів; на третину менше зареєстровано тяжких протиправних діянь, до яких належать навмисні вбивства, крадіжки, в тому числі й з помешкань громадян та інше. Значно менше скоєно розбійних нападів та грабежів.

Таким чином, минулий рік і старт поточного серед іншого засвідчили професіоналізм правоохоронців, вдосконалення методів їхньої роботи.

Міністерство внутрішніх справ України визначає головну мету та основні принципи свого функціонування, яка заснована на аналізі та оцінці стану боротьби зі злочинністю, охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки в країні, офіційної позиції, системи поглядів на основні напрями і принципи удосконалення управління, організаційно-штатної побудови, правового, кадрового, ресурсного та іншого забезпечення системи МВС України.

Одним із головних завдань розвитку системи є визначення на основі наукового аналізу сучасної та прогнозованих тенденцій розвитку соціально-економічної та криміногенної обстановки в суспільстві, шляхів оптимізації діяльності міліції громадської безпеки з метою максимального забезпечення ефективності її функціонування, приведення в стан, який забезпечуватиме надійний захист особистості, суспільства та держави від злочинних зазіхань.

Виконуючи вимоги Президента України та Кабінету Міністрів України, зобов'язання України перед європейською спільнотою, вимоги Міністерства внутрішніх справ України основні зусилля спрямовуються на демілітаризацію та деполітизацію міліції, відмову від пріоритету каральної функції у її діяльності, переорієнтації всього особового складу на ввічливе та уважне ставлення до громадян, відкритість та гласність, створення атмосфери довіри та підтримки населення, забезпечення захисту життя, здоров'я, прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави від протиправних посягань, запровадження громадського контролю за діяльністю органів внутрішніх справ.

Міністр внутрішніх справ України Ю.В. Луценко ставить перед органами внутрішніх справ нові завдання, що зумовлює необхідність перегляду

стратегічних напрямків їхньої діяльності, пошуку нових підходів до організації та здійснення охорони громадського порядку і боротьби зі злочинністю, які б відповідали сучасним обставинам та тенденціям її розвитку.

Охорона громадського порядку, як діяльність поліфункціональна, яка потребує зусиль численних посадових осіб, апаратів і підрозділів, потребує чіткої організації і постійного організаційного удосконалення.

Слід зазначити, що належний громадський порядок є необхідною умовою вирішення актуальних і перспективних завдань держави.

Тому, виходячи з цього, міліція громадської безпеки удосконалює свою діяльність, спрямовану на забезпечення безпеки, боротьбу зі злочинністю, охорони громадського порядку на основі поліпшення роботи її структурних служб і підрозділів, спрямованої на здійснення загальної та індивідуальної профілактики правопорушень та злочинів, а також їх розкритті.

Органи внутрішніх справ, як і все суспільство, переживають кризу, що негативно позначається на їх діяльності, перш за все органів і підрозділів міліції громадської безпеки. Ці явища посилюються надмірною перевантаженістю працівників служб охорони громадського порядку та громадської безпеки, недостатністю фінансування, що певною мірою зв'язано з виконанням органами внутрішніх справ деяких функцій, які безпосередньо не стосуються охорони громадського порядку та боротьби зі злочинністю. У зв'язку з цим чисельність працівників МВС досить значна, на їх утримання витрачається багато коштів, тоді як реальною роботою, пов'язаною із захистом життя, здоров'я, прав і свобод громадян, інтересів суспільства та держави від протиправних посягань, займається тільки їх частина.

Слід зазначити, що деякі питання організації штатної структури міліції громадської безпеки уже вирішуються.

Верховна Рада України 4 березня 2004 року № 1577-1У прийняла Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо місцевої міліції», зокрема Закон України «Про міліцію» доповнено статтею 7¹. Місцева міліція.

Для докорінного поліпшення діяльності, зв'язаної з попередженням і розкриттям злочинів, здійснюється нормативне розмежування функцій між підрозділами по боротьбі з організованою злочинністю, кримінальної міліції та міліції громадської безпеки. В основу покладена ідея впровадження найбільш ефективних методів, форм і засобів протидії злочинності, забезпечення громадського порядку та громадської безпеки з об'єднанням і чіткою координацією зусиль державних органів і територіальних громад. На підставі зазначеного закону поширюються повноваження органів місцевого самоврядування у частині охорони громадського порядку та громадської безпеки на території відповідної адміністративної одиниці та підвищення рівня відповідальності за кінцеві результати роботи.

Для організації та координації роботи, нормативно-правового та методичного забезпечення діяльності місцевої міліції в МВС створене Управління розвитку та взаємодії місцевої міліції, до складу якої входять: служба дільничних інспекторів міліції; патрульно-постова служба міліції; дорожньо-патрульна служба Державної автомобільної інспекції; прийма-

льники – розподільники для осіб затриманих за бродяжництво; приймальники-розподільники для неповнолітніх; спеціальні приймальники для осіб, підданих адміністративному арешту.

Для виконання завдань місцевої міліції в її складі також утворюватимуться інші підрозділи, у тому числі на базі перелічених вище.

На наш погляд, слід зосередити основну увагу діяльності вищезазначених служб місцевої міліції на території обслуговування як центральної ланки профілактики злочинів та інших правопорушень, найтісніший контакт з громадськими формуваннями з охорони громадського порядку та громадянами. Головне – слід розглядати служби міліції громадської безпеки як системи соціального обслуговування населення і організації правомірної і безпечної поведінки громадян. Це означає, що служби (патрульно-постова, дільничних інспекторів міліції, дорожньо-патрульна служба) повинні не тільки суворо у відповідності з законом і ефективно реагувати на вже скоєні правопорушення, але й перш за все створювати умови для правомірної поведінки громадян та їх об'єднань. Таким чином, діяльність цих служб повинна оцінюватись не стільки за кількістю фактів реагування на правопорушення, скільки за рівнем їх скорочення, чи фактичною відсутністю. Тобто основний критерій оцінки діяльності міліції громадської безпеки повинен відбивати стан реального громадського порядку і безпеки на територіях обслуговування району, міста, регіону, держави в цілому. Тут слід згадати забезпечення громадського порядку і безпеки в обласних центрах, а також столиці України в період проведення масових заходів, громадсько-політичних компаній, пов'язаних з проведенням виборів Президента України. Як раз тоді усі зусилля органів внутрішніх справ спрямовувались, а особовий склад професійно і психологічно орієнтувався на всебічне правомірне і безпечне поведінки громадян. В цілому не прийшлося тратити сили і час на боротьбу з правопорушеннями, рівень яких в той час різко скоротився. Це і є тим необхідним кінцевим результатом охоронних зусиль органів внутрішніх справ. Очевидне також їх не тільки правове і загальносоціальне, але і політико-ідеологічне значення. Направленість на таку роботу повинна бути стратегією служб міліції громадської безпеки, якій повинно відповідати не тільки організація і тактика безпосередньої охорони громадського порядку і безпеки, а конкретно тактика охоронно-профілактичного впливу на стан громадського порядку і безпеки.

Загальний стиль діяльності персоналу служб міліції громадської безпеки та керівництва ними повинен відповідати і стратегії, і тактиці. Це стиль ініціативного і запобіжного надання правоохоронних та інших соціальних послуг громадянам, трудовим колективам, громадським організаціям, стиль неухильної законності, доброзичливості і активної допомоги тим, хто її потребує.

Основною фігурою повинен стати співробітник виконавської ланки міліції громадської безпеки, з наданням йому юридичних, матеріально-технічних, організаційних та інших можливостей виступати в цій ролі. Звичайно, вимоги до особистості таких співробітників і їх офіційного статусу повинні бути відповідними. Це мають бути кваліфіковані, енергійні, доб-

розичливі, які б подобались населенню, співробітники. Наряду з цим, відповідним чином повинно бути забезпечене їх моральне і матеріальне стимулювання. Тільки за таких умов вони зможуть якісно виконувати завдання побудови правової держави та створення якісно нового суспільства в Україні, забезпечувати пріоритети загальнолюдських цінностей та масштабні перетворення, пов'язані зі змінами в економічній, соціальній та політичній сферах, формування у громадян держави принципово нових ціннісних орієнтацій та установок, що призвели до перебудови державних інституцій та вимог від юридичної науки якісно нових досліджень державотворчих процесів.

Список літератури: 1. Про міліцію: Закон України // Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 4 (з наст. змінами і доп.). 2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо місцевої міліції: Закон України // Офіційний Вісник України. 2004. № 13. 3. Статут Патрульно-постової служби міліції України. К., 1995. 4. Концепція розвитку системи МВС України на період до 2006 р. 5. Адміністративна діяльність: Підручник. За ред. О.М.Бандурки. Х., 2000. 6. Колонтаєвський Ф.Е. Управление деятельностью служб общественной безопасности. М., 2000. 7. Лошицький М.В. Адміністративно-правові відносини в сфері охорони громадського порядку: Автореф. дис. канд.юрид. наук. К., 2002. 8. Кадрова чистка буде. Чесним професіоналам бояться нічого// Іменем Закону.2005. №6.

Надійшла до редколегії 15.01.05

Н.В. Павлова

КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИ ШАХРАЯ, ЩО ВЧИНЯЄ ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ЖИТЛА, НА ОСНОВІ СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИХ, СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ, БІОЛОГІЧНИХ ТА ПРОФЕСІЙНИХ ОЗНАК

Сьогодні в Україні шахрайство набуло надзвичайного поширення, а притаманне йому змінювання та розмаїття форм, видів і способів дозволило охопити широке коло соціальних відносин, у тому числі при вчиненні громадянами різного роду цивільно-правових операцій. Як свідчить статистика, особливу увагу шахраїв привертає житлова сфера, в якій вчинюється велика кількість шахрайств, характер яких змінюється, способи вчинення ускладнюються, а особи, які їх вчинюють, стають все більш винахідливими та освіченими. Згадані обставини ускладнюють роботу правоохоронних органів щодо виявлення, розслідування та попередження цього виду злочину.

Під час розкриття та розслідування подібних злочинів, які мають певні специфічні риси, у слідчих підрозділів органів внутрішніх справ виникають проблеми, пов'язані зі складністю отримання документів, що послужили незаконному відчуженню житла; наявністю свідків, які є важливими носіями доказової інформації, але відмовляються давати показання; проблемами відмежування цивільно-правових відносин від кримінально-караних дій і. т. ін. Унаслідок незаконних дій шахраїв потерпілі, позбавляючись свого житла, зазнають значних збитків. Тому надзвичайно актуальним і складним у наш час постає питання про боротьбу зі злочинами, які вчинюються у сфері житла.